

POLIGRAFIA I PAPIER

**RYNEK KSIĄŻKI
W POLSCE**

2014

**Bernard Józwiak
Tomasz Graczyk**

Patronat medialny

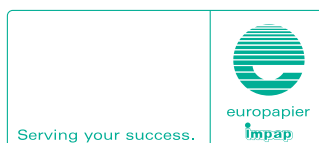
 gazeta
WYBORCZA . PL

ISBN 978-83-63879-34-1

9 788363 879341

Europapier-Impap
najlepsze media do druku i reklamy

**RYNEK KSIĄŻKI
W POLSCE**

2014

**P O L I G R A F I A
I P A P I E R**

**RYNEK KSIĄŻKI
W POLSCE**

2014

P O L I G R A F I A

I P A P I E R

Bernard Józwiak

Tomasz Graczyk

współpraca

Piotr Dobrołęcki, Ewa Tenderenda-Ożóg

appendix Stefan Jakucewicz

© Copyright by Bernard Józwiak, Tomasz Graczyk, Piotr Dobrołęcki 2014
© Copyright by Biblioteka Analiz Sp. z o.o., 2014

*Wszystkie prawa zastrzeżone. Kopiowanie lub reprodukcja
jakiegokolwiek fragmentu tej książki wymaga pisemnej zgody wydawcy.*

Redakcja: Łukasz Gołębiewski

Korekta: Joanna Ożóg

Projekt okładki: Grzegorz Zychowicz | Tatsu

Opracowanie graficzne: Grzegorz Zychowicz | Tatsu

Łamanie: TYPO

Druk i oprawa: OZGraf Olsztyńskie Zakłady Graficzne

Wydrukowano na papierze Speed-E **INTERNATIONAL** **PAPER**

ISBN 978-83-63879-34-1

Wydanie I
Warszawa 2014

Tom LXXIII w serii „Raporty”

Biblioteka Analiz

Biblioteka Analiz Sp. z o.o.
00-048 Warszawa
ul. Mazowiecka 6/8 pok. 416
tel./fax (+48 22) 828 36 31
www.biblioteka-analiz.pl

Firma jest członkiem Polskiej Izby Książki

Spis treści

POLIGRAFIA I PAPIER

CZĘŚĆ TRZECIA

POLIGRAFIA (*Bernard Józwiak*) 7

Wstęp 9

Rozdział pierwszy

Poligrafia w Polsce 11

Rozdział drugi

Analiza drukarni dziełowych 43

Rozdział trzeci

Ranking drukarni „Magazynu Literackiego KSIĄŻKI”
(*Ewa Tenderenda-Ożóg*) 63

Rozdział czwarty

Drukarnie dziełowe w Polsce 71

Rozdział piąty

**Producenci i dystrybutorzy maszyn i materiałów
poligraficznych** 93

CZĘŚĆ CZWARTA

PAPIER (*Tomasz Graczyk*) 105

Rozdział pierwszy

Zmiany strukturalne w światowym przemyśle papierniczym 107

Rozdział drugi

Drewno jako biopaliwo 115

Rozdział trzeci

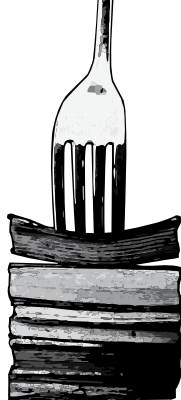
Celuloza 119

Rozdział czwarty

Celuloza wiskozowa 125

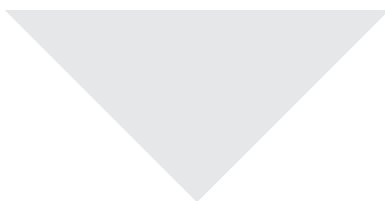

Rozdział piąty Papier gazetowy	131
Rozdział szósty Papiery drzewne	137
Rozdział siódmy Papiery bezdrzewne	143
Rozdział ósmy Powlekane papiery bezdrzewne	149
Rozdział dziewiąty Rynek europejski	155
Rozdział dziesiąty Rynek amerykański	163
Rozdział jedenasty Rynek chiński	169
Rozdział dwunasty Europa i Polska – rynki w 2013 roku (<i>Piotr Dobrołęcki</i>)	175
Rozdział trzynasty Polscy producenci papieru	187
Rozdział czternasty Zagraniczni producenci papieru	193
Rozdział piętnasty Dystrybutorzy papieru w Polsce	199
Appendix Współczesne papiery do drukowania z książką w tle (<i>Stefan Jakucewicz</i>)	207
Wykaz tekstów źródłowych	219
Oferta Biblioteki Analiz	223
Indeks firm omawianych w książce	233

CZĘŚĆ TRZECIA

POLIGRAFIA

Wstęp

Pisząc kolejny raz o drukarniach dziełowych zastanawiam się, co dziś oznacza termin „drukarnia dziełowa”. Wcześniej wiadomo było, że wykonuje książki – do ustalenia było tylko w jakiej oprawie, „twardej”, czy „miękkiej”. Drukarnia dziełowa przygotowywała skład (w dzisiejszym rozumieniu procesy prepressu), drukowała i oprawiała. Oczywiście przy okazji wykonywała też inne druki, najczęściej akcydensy, ale były to zazwyczaj niewielkie ilości.

Dziś drukarnia drukująca książki najczęściej nie przygotowuje składu, z prepressu zostało jeszcze wykonywanie form drukowych i to nie zawsze. Druk owszem, ale nie tylko druk offsetowy, ale coraz częściej zamiast lub równoległe druk cyfrowy. Oprawa również nie zawsze jest w drukarni, która drukuje, a i rodzaje opraw to już nie tylko „miękką” i „twardą”.

Rzadko która drukarnia ma monokulturę książkową (parę jeszcze jest), drukarnie chcą „stać” na więcej niż jednej nodze, obecnie najczęściej tą drugą nogą ma być druk opakowań. Wiąże się to ze znaczącymi zmianami w technologii i wyposażeniu, a także kwalifikacjach pracowników. Zmiany „w biegu” nie zawsze są odpowiednio przygotowane i drukarnie dziełowe wprowadzające druk cyfrowy lub zajmujące się również drukiem opakowań dziwią się, że miało być lepiej, a nie jest – ale niektórym się udaje.

Dlaczego o tym piszę? Ponieważ jest to duży kłopot metodologiczny, opisywanie zjawisk, które coraz trudniej definiować. Które drukarnie jeszcze są działowymi, a które już nie, albo które należy już do nich zaliczyć. Największy problem jest z drukarniami tzw. cyfrowymi. Po pierwsze druk cyfrowy to też nie jest jednoznaczne określenie, bo zadrukowywanie sztywnych powierzchni to także jest druk cyfrowy. Po drugie jeżeli nawet drukarnia drukuje tylko książki niskonakładowe, to zazwyczaj nie posiada maszyn i urządzeń do oprawy. A po trzecie są to niewielkie drukarnie w dużej liczbie, jak do nich dotrzeć, otrzymać potrzebne dane aby wreszcie wyciągnąć jakieś wnioski?

Wielokrotnie pisałem o nieprecyzyjnych danych statystycznych opracowywanych przez GUS. Dodatkowym utrudnieniem są zmiany danych

w kolejnym wydaniu materiałów GUS-owskich. Jeżeli są to niewielkie zmiany, to nie ma znaczenia, ale jeżeli po weryfikacji coś spada, a poprzednio rosło lub odwrotnie, to jest problem ze sformułowanymi na podstawie pierwotnych danych wnioskami lub prognozami.

Inni też widzą ten problem i pojawiła się inicjatywa (chyba zaczęło się od fleksografów) podjęcia działań, które porządkowałyby te dane. Jestem całym sercem za, tylko proszę mnie nie pytać, czy wierzę w pomyślne zakończenie tych starań, bo jak to w środowisku poligraficznym już wystąpiły trudności we współpracy, a jeszcze nie „dotknęliśmy” GUS-u.

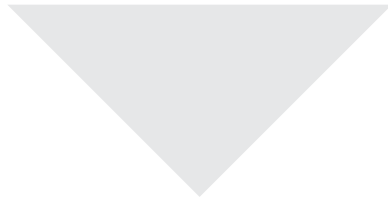
Istotnym nowym elementem drukarni dziełowych jest to, co się dzieje, a w przyszłości będzie działo się jeszcze więcej, z podręcznikami. Program rządowy dotyczący darmowych podręczników oraz ich elektronicznej postaci już spowodował duże emocje wśród wydawców podręczników. Nie jest moim zadaniem bronienie programu lub polemizowanie z jego założeniami, a moim celem jest zwrócenie uwagi na wpływ tego programu na funkcjonowanie drukarni dziełowych. Prawie każda drukarnia dziełowa drukuje podręczniki i nie jest jej obojętne, czy one będą dalej drukowane i na jakich zasadach.

Obecny przetarg na drukowanie podręcznika dla klas pierwszych, a raczej tylko przetarg na zakup papieru na podręcznik, wywołał delikatnie mówiąc zdziwienie wśród poligrafów i jej przedstawicieli (Polskiej Izby Druku i Sekcji Poligrafów SIMP-u). W roku 2013 nie da się jeszcze zaobserwować wpływu programu rządowego na drukarnie dziełowe, ale w następnych latach na pewno będzie on zauważalny. Paradoksalnie może przyspieszy to wchodzenie drukarni na nowe obszary związane z produkcją książek w postaci elektronicznej?

Bernard Józwiak

Rozdział pierwszy
Poligrafia w Polsce

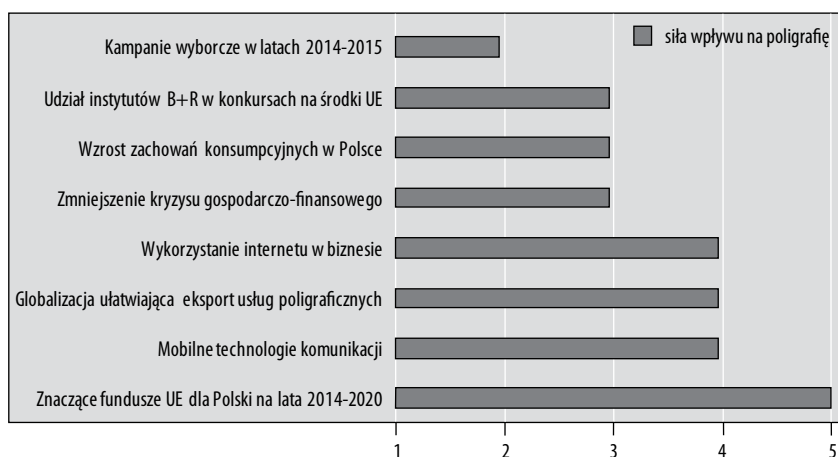

Makrootoczenie poligrafii

Makrootoczenie wpływa na poligrafię pośrednio, rzadko bezpośrednio, ale nie oznacza to, że ten wpływ jest pomijalny lub mały. Analiza powinna obejmować nie tylko stan dzisiejszy, nawet jeżeli są to tylko hipotetyczne zagrożenia przyszłości, powinny one być zdiagnozowane, aby rozwój firm był bezpieczniejszy.

Analiza ETOP jest jedną z metod analizy makrootoczenia wykorzystującą zasady metody SWOT. Diagnozuje się szanse i zagrożenia, przypisując im wartości w przyjętej skali, w niniejszym opracowaniu jest to skala 1 do 5.

Analiza ETOP – szanse

Źródło: opracowanie własne.

• Kampanie wyborcze w latach 2014-2015

Wybory samorządowe, prezydenckie i parlamentarne w Polsce oznaczają wzrost zapotrzebowania na usługi poligraficzne. Ulotki reklamowe poszczególnych kandydatów i partii, bilbordy, a także karty do głosowania wykonywane są na terenie całego kraju, również w drukarniach zajmujących się „na co dzień” produkcją dziełową. Kumulacja trzech kampanii wyborczych w okresie około jednego roku oznacza dodatkowe przychody dla polskiej poligrafii.

- **Udział instytutów B+R w konkursach na środki UE**

Jednym z ważniejszych elementów w budowaniu przyszłości danego kraju jest udział wydatków na badania naukowe. Niestety Polska należy do krajów o niskim wskaźniku wydatków na naukę, oznacza to mniejsze szanse na własne rozwiązania innowacyjne, oznacza to konieczność kupowania nowych technologii od innych krajów. W perspektywie funduszy unijnych na lata 2014-2020 jednym z istotnych warunków otrzymania bezzwrotnych funduszy przez firmy MSP jest udział w projekcie jednostki naukowej lub wykorzystanie własnego działu B+R. Wyższy poziom polskich produktów oraz nowe produkty oznaczają wzrost zapotrzebowania na usługi poligraficzne.

- **Wzrost zachowań konsumpcyjnych w Polsce**

Popyt wewnętrzny jest jedną z sił napędowych wzrostu dochodu krajowego. Przemiany kulturowe oraz wzrost płacy realnej powoduje, że polskie społeczeństwo kupuje coraz więcej, a każdy produkt musi być opakowany, często z dołączoną instrukcją obsługi. Wzrost popytu przekłada się na wzrost zapotrzebowania na usługi poligraficzne i zwiększony przychód firm poligraficznych.

- **Zmniejszenie kryzysu gospodarczo-finansowego**

Największe zagrożenie lat ubiegłych, kryzys gospodarczo-finansowy w państwach UE, a szczególnie w państwach strefy euro, wydaje się, że zmienia się na szansę. Szansa wynika z rozwoju gospodarczego wspólnoty i pozytywnego wpływu na polską gospodarkę. Koniec roku 2013 i początek 2014 potwierdzają wyniki PKB w Europie, a także w Polsce.

- **Wykorzystanie internetu w biznesie**

Internet czasami postrzegany jako zagrożenie dla poligrafii jednocześnie generuje wiele sytuacji polepszających jej sytuację. Zwiększa się dostępność informacji o świadczonych usługach, ale przede wszystkim zmienia się „technologia” współpracy z klientem. Uproszczony i szybki interaktywny kontakt zmniejsza koszty obsługi, a także umożliwia efektywniejsze zarządzanie własnymi zasobami (pracowniczymi i maszynowymi).

- **Globalizacja ułatwiająca eksport usług poligraficznych**

Dostępność rynków zagranicznych dla działalności poligraficznej jest widoczna w wynikach eksportu usług poligraficznych. Na tego typu działalność obecnie mogą sobie pozwolić również firmy z sektora MSP, przy konkurencji na rynku krajowym eksport pozwala zwiększyć swoje przychody.

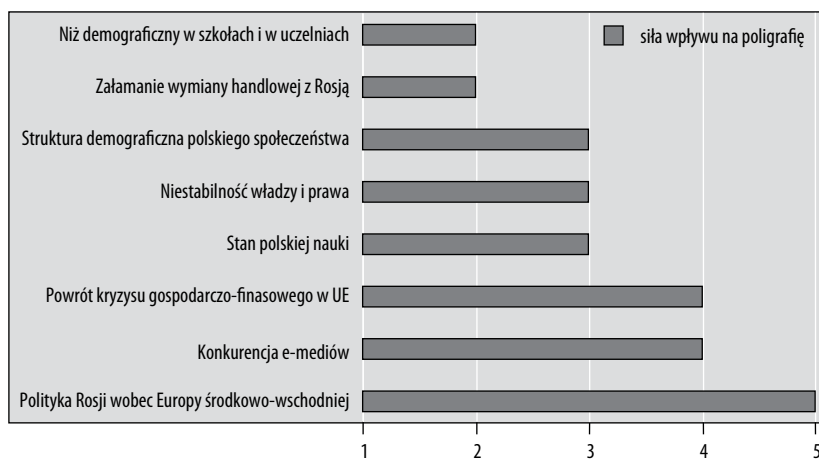
- **Mobilne technologie komunikacji**

Wykorzystanie mobilnych urządzeń komunikacji nie tylko do rozmów, ale też do różnego typu zachowań biznesowych, w połączeniu z internetem znacznie zwiększa efektywność działania. W coraz szybciej działającym świecie, gdy czas i aktualizacja informacji ma często podstawowe znaczenie, mobilność zapewnia usługom poligraficznym szansę na nadążanie za e-mediami.

- **Znaczące fundusze UE dla Polski na lata 2014-2020**

Największą szansą wypływającą z makrootoczenia dla poligrafii są fundusze UE. I nie chodzi tylko o fundusze bezpośrednio angażowane w firmy poligraficzne, ale przede wszystkim o fundusze angażowane w całą polską gospodarkę. Jest to ogromna szansa, bo wysokość tych funduszy jest najwyższa w dotychczasowym okresie przynależności Polski do UE, ale jak wielu powtarza, jest to ostatnia szansa na tak duże środki finansowe. Tym bardziej nie należy jej zmarnować.

Analiza ETOP – zagrożenia

Źródło: opracowanie własne.

- **Niż demograficzny w szkołach i uczelniach**

O niżu demograficznym w Polsce mówi się od wielu lat. Dla usług poligraficznych zagrożeniem realnym, z którym już trzeba się mierzyć, jest zmniejszenie liczby uczniów i studentów. Oznacza to mniej książek i podręczników, mniej drukowanych materiałów pomocniczych, mniejszy popyt na gazety i czasopisma, a nawet opakowania na płyty, czy filmy.

- **Załamanie wymiany handlowej z Rosją**

Na początku drugiej połowy 2014 roku już dochodzi do ograniczeń spowodowanych z jednej strony sankcjami UE i USA, a z drugiej strony embargami na produkty spożywcze „ze strony Rosji”. Groźnym, również dla poligrafii, kierunkiem rozwoju sytuacji będzie dalsze ograniczanie kontaktów biznesowych i kulturalnych (odwołanie roku Rosji w Polsce), szczególnie jeżeli ta sytuacja będzie trwała przez wiele lat.

- **Struktura demograficzna polskiego społeczeństwa**

Niż demograficzny ma wiele konsekwencji: w pracy, emeryturach, opiece medycznej i jeszcze w wielu obszarach życia społecznego. Zwiększająca się liczba emerytów przy zmniejszającej się liczbie osób pracujących oznacza m.in. większą konkurencję pracodawców na rynku pracy, mniejszą siłę nabywczą emerytów, mniejszy czas wolny pracowników itp. Wszystkie te ograniczenia będą rzutowały na popyt na usługi poligraficzne.

- **Niestabilność władzy i prawa**

Zbliżające się wybory, jak każde wybory, mogą spowodować zmianę ekipy rządzącej. Skutkuje to nie tylko w sferze politycznej, mającej wpływ na działalność biznesu, ale przede wszystkim w sferze prawa. Niezależnie czy prawo będzie zmieniało się na lepsze dla działalności gospodarczej, czy na gorsze to w okresie wyczekiwania na propozycje, a potem wprowadzania prawa będzie okres niepewności. Ten sam problem wystąpi, jak władza nie ulegnie zmianie, bo można też oczekiwać nowych propozycji w prawie gospodarczym.

- **Stan polskiej nauki**

Była już mowa o niewystarczających nakładach na naukę i szansie związanej z nowymi funduszami, ale dziś ten stan mierzony np. patentami, czy rankingiem polskich uczelni i instytutów badawczych nie jest najlepszy. A co będzie jeżeli tej szansy na rozwój nauki się nie wykorzysta i dalej będziemy innowacyjne rozwiązania importować?

- **Powrót kryzysu gospodarczo-finansowego w UE**

Wydaje się, że strefa euro i cała gospodarka UE powoli wraca do wzrostów, ale jest wiele czynników politycznych i gospodarczych, które mogą odwrócić ten trend. Dynamika wzrostów jest niewielka, w polskiej gospodarce również, może nastąpić kolejne załamanie lub stagnacja. Zagrożenie jest bardzo realne, chociaż trzeba przyznać mniejsze niż jeszcze rok temu. Duża niewiadoma wynika również z zachwiania się cykliczności faz spadków i wzrostów w gospodarce.

- **Konkurencja e-mediów**

Wielokrotnie analizowany i rozważany problem „eliminacji” poligrafii przez e-media w 2013 roku nie znalazł jeszcze rozwiązania. Należy również wątpić, czy w kolejnych najbliższych latach zapadną rozstrzygnięcia, ale niewątpliwie jest to element silnie wpływający na poligrafię.

- **Polityka Rosji wobec Europy środkowo-wschodniej**

Niezależnie od aktualnych wydarzeń na Ukrainie najpoważniejszym zagrożeniem jest polityka Rosji wobec innych krajów Europy środkowo-wschodniej, w tym Polski. Jednostronne określanie przez Rosję stref wpływów, możliwość stosowania szantażu naftowo-gazowego (jak to już miało miejsce), nakładanie embarga na produkty pod pretekstem niespełniania wymogów sanitarnych czy innych, jest realnym elementem polityki Rosji. Przy różnych interesach państw zachodnich z Rosją może prowadzić to do kryzysu ekonomiczno-finansowego oraz politycznego.

W 2013 roku, tak jak poprzednich latach w gospodarce polskiej, europejskiej i światowej sprawdził się wariant realistyczny – było trochę lepiej niż w 2012 roku. Analizując ten rok należy oddzielić to co wiemy już o kolejnym 2014 roku, a szczególnie to co się wydarzyło w polityce, a co dopiero zaczyna przekładać się na gospodarkę.

Z pierwszych stron gazet, a także internetu zeszyły wiadomości z Grecji, Portugalii, czy Włoch. Zagrożenie rozpadu strefy euro nie można powiedzieć, że zniknęło, ale co najmniej odsunęło się znacznie w czasie. Do tejże strefy przyjmowane są kolejne kraje, w Polsce powrócił temat terminu wejścia naszego kraju. Temat istotny ponieważ już znaczący dla poligrafii i ciągle rosnący eksport usług poligraficznych niewątpliwie miałyby się jeszcze lepiej, gdybyśmy posługiwali się również w kraju wspólną walutą.

Rozpoczęte na jesieni 2013 roku niepokoje na Ukrainie przysłoniły nieco niepokojące wiadomości z innych regionów świata, ale nie oznacza to, że świat się uspokoił. Syria, Irak, Iran, Brazylia, Turcja, Egipt i jeszcze parę innych krajów to w dalszym ciągu potencjalne zagrożenie dla gospodarki światowej, w tym polskiej.

Oddzielnym tematem jest sprawa Ukrainy, w roku 2013 jeszcze tak bardzo nie niepokojącym, ale rok 2014 przyniósł wydarzenia mogące mieć istotny wpływ na Polskę i polską poligrafię. Poligraficzne interesy na Ukrainie, czy Rosji aktualnie nie są zbyt rozległe, ale był to potencjalny region ekspansji polskich firm poligraficznych. Wydaje się, że co najmniej na parę lat powinniśmy o tym zapomnieć.

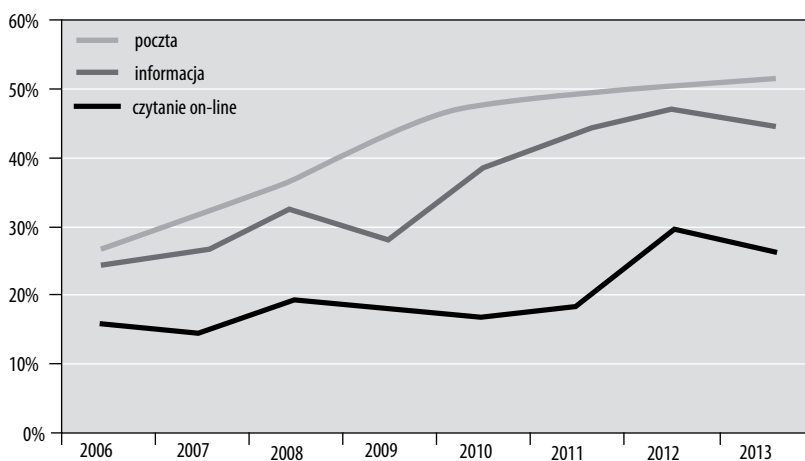

Szukając w tej sytuacji ewentualnych pozytywów, należy przypomnieć sytuację z przed paru lat kiedy kurs euro był niedobry dla eksporterów. W trudnych warunkach utrzymali się na rynku, obniżyli koszty i obecnie nie tylko w poligrafii eksport jest jedną z sił napędowych polskiej gospodarki. Może podobnie będzie obecnie, tracąc potencjalne rynki wschodnie należy ich szukać w innych częściach świata i takie rozwiązanie może ostatecznie przynieść nam długofalowe korzyści.

Media elektroniczne

Wspominane już zagrożenie poligrafii przez media elektroniczne ma się dobrze, to znaczy zagrożenie występuje, ale nie przybiera postaci zupełnie rujnującej polografię. Jak wynika z danych GUS nastąpiło zaspokojenie potrzeb społecznych.

Wykorzystanie internetu wg celu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

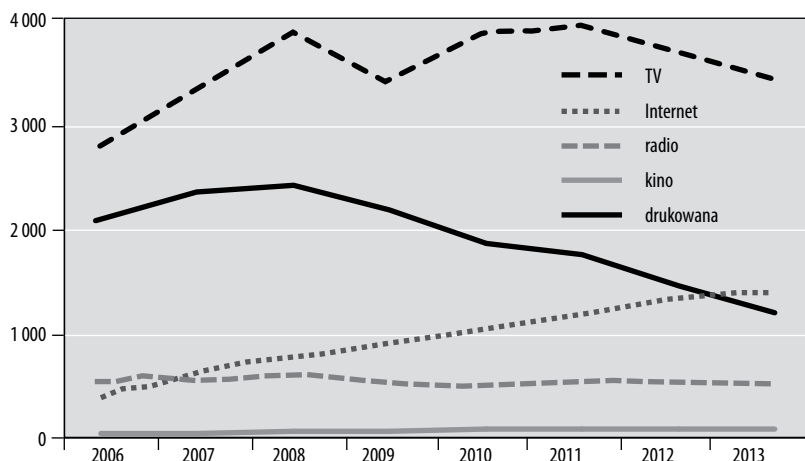
Używanie internetu do poczty elektronicznej wzrasta w ostatnich latach nieznacznie. W 2011 roku przekroczyło 50 proc. użytkowników internetu i pozostaje na podobnym poziomie. Przyczyna może być taka, że dążąc do skrótowości informacji, e-mail stał się zbyt czasochłonny, a SMS jest dużo łatwiejszy w kontaktach. Lawinowy wzrost SMS potwierdzają badania na całym świecie. Pozyskiwanie informacji przez internet również tak jakby się za-

trzymało, co prawda potwierdza tę tezę tylko rok 2013, ale nawet jeżeli GUS skoryguje dane, to nie będzie to już znaczący wzrost jak w latach ubiegłych. Najbardziej interesują nas dane o czytaniu on-line przez internet. Rok 2012 przyniósł duży skok do ponad 30 proc. średnio, ale w 2013 roku nastąpiło wręcz zmniejszenie odsetek osób czytających w internecie. I jak w roku poprzednim należy zadać pytanie – czy jest to chwilowa zmiana, czy trend?

Media elektroniczne atakują poligrafię nie tylko bezpośrednio, ale również pośrednio, zabierając mediom drukowanym reklamy. Pogarsza to sytuację wydawców, zmniejsza ilość stron druku, szczególnie w gazetach.

Rynek reklamy w Polsce w mln zł

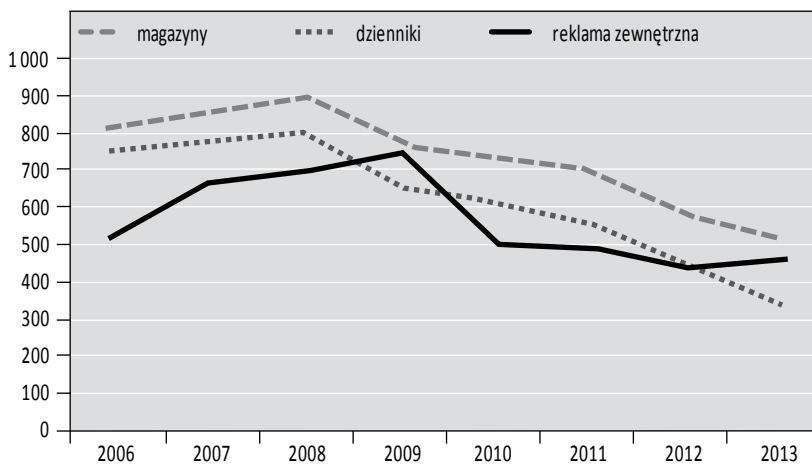
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starlink.

Podana już w poprzednim raporcie prognoza na 2013 rok co do sytuacji reklamy drukowanej – magazyny, dzienniki, reklama zewnętrzna – sprawdziła się w całości. Nastąpił dalszy jej spadek. Reklama TV chociaż w dalszym ciągu dominująca – udział ponad 50 proc. – to wykazuje od paru lat tendencję spadkową. Na drugie miejsce z ponad 20 proc. udziałem wszedł internet, cały czas na fali wznoszącej. Reklama drukowana w ciągu ostatnich 5 lat straciła ok. 1 mld zł i jej udział spadł poniżej 20 proc. Reklamy radio i kina w niewielkim stopniu się zmieniają, a ich łączny udział wynosi poniżej 10 proc.

Sytuacja poszczególnych mediów drukowanych nie jest identyczna, co przedstawia poniższy rysunek.

Rynek reklamy drukowanej w Polsce w mln zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starlink.

Reklama w magazynach (czasopismach) oraz dziennikach (gazetach) w całym okresie od roku 2006 do roku 2013 układała się prawie identycznie. Identyczna też jest tendencja, od roku 2008 cały czas spadkowa, z tym że w dziennikach dynamika spadku zwiększa się.

Natomiast reklama zewnętrzna (przede wszystkim bilbordy) wykazała w roku 2013 niewielki wzrost. Reklama zewnętrzna jako jedyna proponuje nowe rozwiązania wizualne – nowe materiały, lepsza jakość wydruków, lepsza jakość łączenia (większe użytki drukowane), nowe efekty farbowe i lakierowe. Do tego doszło wykorzystanie aplikacji w mobilnych urządzeniach komunikacji do odczytywania kodów QR dających możliwość bezpośredniego wchodzenia na strony internetowe reklamowanych produktów, czy usług.

Fundusze UE

Istotnym elementem makrootoczenia są fundusze UE, szczególnie dla poligraficznych firm MSP. W roku 2013 w zasadzie nie było nowych konkursów organizowanych przez PARP. Były tylko „dogrywki” konkursów wcześniej ogłoszonych, polegające albo na rozpatrywaniu odwołań, albo na organizowaniu dodatkowych etapów konkursów wcześniej ogłaszanych z pieniędzmi, które nie zostały rozdysponowane w konkursach głównych.

Firmy poligraficzne brały udział nie tylko w konkursach organizowanych przez PARP, ale także przez Regionalne Jednostki Wdrażania Fun-

duszy Unijnych. W analizowanych kilku konkursach regionalnych firmy poligraficzne uzyskały znacznie wyższy procent kwot z funduszy i pozytywnie zaopiniowanych wniosków niż wynikałoby to z udziału poligrafii w gospodarce polskiej.

Za to w konkursach organizowanych przez PARP Bon na innowacje oraz Duży Bon na innowacje udział poligrafii był minimalny. Wydawałoby się, że 15 tys. zł w Bonie innowacyjnym w pełni refundowane i 50 tys. zł przy 20 proc. udziale własnym w Dużym Bonie za opracowanie przez jednostkę naukową nowego produktu lub nowej usługi jest warte współpracy.

W roku 2014 jest jeszcze gorzej, ponieważ po pierwsze skończyły się fundusze, a po drugie wszystkie projekty z rozdania 2007-2013 trzeba rozliczyć do końca 2015 roku.

Szansa na nowe środki z funduszy UE w perspektywie 2014-2020 powstanie dopiero w 2015 roku. Zmianie ulegają niektóre zasady uzyskiwania środków, najważniejsze z nich:

- więcej konkursów na fundusze zwrotne,
- preferencje ogólnokrajowe przede wszystkim dla transportu, zdrowia, zielonych energii,
- fundusze bezzwrotne dla MSP, ale obwarowane paroma warunkami,
- konieczność udziału w projekcie jednostki naukowej lub własnego działu B+R (w MSP trudno tworzyć własne działy badawczo-rozwojowe),
- preferencje dla projektów grupowych – konsorcja, klastry itp.,
- preferencje dla specjalizacji Polski i specjalizacji regionalnych,
- preferencje dla projektów z udziałem podmiotów zagranicznych,
- ocena wniosków przez gremia ekspertów z bezpośrednim udziałem zainteresowanych,
- Bon na innowacje i Duży Bon ze środków unijnych (dotychczas krajowych).

Nowe środki bardzo przydałyby się poligrafii ponieważ zakupione maszyny i urządzenia, przede wszystkim w latach 2006-2008, trochę się już zużyły fizycznie, ale też moralnie. Drugim ważniejszym powodem oczekiwania na fundusze jest potrzeba drukarni związana ze zmianą lub częściej rozszerzeniem profilu produkcji poligraficznej – często wspomniane podejmowanie produkcji opakowań i stosowanie druku cyfrowego.

Dokładniejsze zasady korzystania z funduszy unijnych będą znane dopiero po ogłoszeniu konkursów. Obecnie jeszcze trwają uzgodnienia zasad konkursów z instytucjami unijnymi oraz wewnątrz instytucji krajowych odpowiedzialnych za te fundusze.

Otoczenie konkurencyjne w poligrafii

Metoda „Pięciu sił Portera”

Zintegrowana metoda oceny sektorowej „Pięć sił Portera” jest to pięć wzajemnie oddziałujących na siebie czynników: siły przetargowej dostawców, siły przetargowej nabywców (klientów), natężeniu konkurencji w sektorze, groźbie nowych konkurentów i groźbie substytutów. Ocena tą metodą otoczenia konkurencyjnego poligrafii przez kilka lat daje dodatkową podstawę do wniosków wynikającą z jej zmian w czasie.

„Pięć sił Portera”

Groźba nowych wejść konkurentów				
Czynnik	Kierunek oceny	Waga	Ocena	Siła
Rentowność sektora	duża - wysoko	0,18	0	0,00
Faza rozwoju produktów	rozwój - wysoko	0,14	-3	-0,42
Potrzeby kapitałowe	wysokie - nisko	0,12	-2	-0,24
Ekonomia skali	duża - nisko	0,12	0	0,00
Siła marki firmy	wysoka - nisko	0,08	0	0,00
Koszty zmiany dostawcy przez klientów	małe - wysoko	0,08	3	0,24
Korzystanie z dopłat UE	łatwe - wysoko	0,08	-1	-0,08
Dostęp do technologii	łatwy - wysoko	0,08	3	0,24
Dostęp do kanałów dystrybucji	łatwy - wysoko	0,06	4	0,24
Koszty wyjścia	wysokie - nisko	0,06	1	0,06
suma		1,00		0,04
Siła przetargowa dostawców				
Czynnik	Kierunek oceny	Waga	Ocena	Siła
Konkurencja wśród dostawców	wysoka - niska	0,18	-3	-0,54
Udział dostaw w kosztach	wysoki - wysoko	0,14	4	0,56
Zróżnicowanie produktów dostawców	wysokie - wysoko	0,12	3	0,36
Znaczenie dostaw dla rentowności sektora	duże - wysoko	0,12	5	0,60
Niepowtarzalność produktów dostawcy	wysoka - wysoko	0,10	1	0,10
Liczba dostawców	wysoka - wysoka	0,08	2	0,16
Znaczenie sektora dla dostawców	wysokie - nisko	0,08	-4	-0,32
Dostępność substytutów	wysoka - niska	0,06	-2	-0,12
Groźba integracji w przód dostawców	wysoka - wysoko	0,06	-3	-0,18
Koszty zmiany dostawcy dla sektora	wysoki - wysoko	0,06	-3	-0,18
suma		1,00		0,44

Siła przetargowa nabywców (klientów)				
Czynnik	Kierunek oceny	Waga	Ocena	Siła
Koncentracja nabywców wobec sektora	wysoka - wysoka	0,15	4	0,60
Znajomość kosztów sektora przez nabywców	wysokie - wysoko	0,15	5	0,75
Wolumen zakupu	wysoki - wysoko	0,12	1	0,12
Zróżnicowanie produktów	wysokie - nisko	0,10	-1	-0,10
Wkład sektora w jakość produktów nabywcy	wysoki - nisko	0,10	-3	-0,30
Koszty zmiany dostawcy dla nabywców	niskie - wysoko	0,10	4	0,40
Liczba nabywców	wysoka - nisko	0,08	1	0,08
Udział w tworzeniu kosztów nabywców	wysoki - wysoko	0,08	-2	-0,16
Groźba integracji wstecz nabywców	wysokie - wysoko	0,06	4	0,24
Zyski nabywców	wysokie - nisko	0,06	1	0,06
suma		1,00		1,69
Natężenie konkurencji w sektorze				
Czynnik	Kierunek oceny	Waga	Ocena	Siła
Liczba konkurentów	duża - wysoko	0,18	4	0,72
Przyrost zdolności produkcyjnych	wysoki - wysoko	0,16	2	0,32
Stopa wzrostu sektora	niska - wysoko	0,10	2	0,20
Termin płatności klientów	długi - wysoko	0,10	5	0,50
Koszty stałe	wysokie - wysoko	0,10	3	0,30
Udział długoterminowych kontraktów	niski - wysoko	0,08	3	0,24
Koszty zmiany dostawcy przez klientów	małe - wysoko	0,08	4	0,32
Zróżnicowanie działania konkurentów	wysokie - wysoko	0,08	4	0,32
Zróżnicowanie produktów sektora	wysokie - nisko	0,06	-2	-0,12
Koszty wyjścia	wysokie - nisko	0,06	1	0,06
suma		1,00		2,86
Groźba pojawienia się substytutów				
Czynnik	Kierunek oceny	Waga	Ocena	Siła
Udział nowych potrzeb klientów	wysoki - wysoko	0,30	4	1,20
Zyskowność sektorów produkujących substytuty	wysoka - wysoko	0,30	3	0,90
Skuteczność cenowo jakościowa substytutów	wysoka - wysoko	0,30	2	0,60
Faza rozwoju produktów	rozwój - nisko	0,10	0	0,00
suma		1,00		2,70

Źródło: opracowanie własne.